

Evocând anii începutului la Bulandra, Ileana Predescu își amintea printre alte întâmplări la repetiții, cu Liviu și Clody Bertola de prezența aproape siderate a unei colege cu totul aparte - Irina Petrescu: „Era pe la sfârșitul anilor '60, când montările shakespeareane erau la modă, nu doar la noi. Liviu dirija totul, cu o precizie și rafinament de bijutier din angrenajul scenic al piesei se distingea focal, privirea Irinei. Numai ea și Pitiș reușeau să-l uimească pe maestru cu întorsuri, cu îndoieli, cu impresii. Crescută nativ, inteligența ei teatrală se manifesta liber fără inhibiții. Cucerea prin impresie, niciodată prin senzație. Teatrul pentru ea era participare profundă, prilej de analiză și autocunoaștere”.

Carierea artistică a Irinei Petrescu a gravitat în jurul a doi regizori importanți ai generației de după război: Liviu Ciulei și Lucian Pintilie. Primului îi va datora formarea și însăși acceptarea în lumea culturală a epocii, după realizarea, în 1959, a filmului „Valurile Dunării. Acest film de debut a însemnat biletul de intrare la „Institut”, își amintea mai târziu Melania Ursu, colega ei de generație. Fără a beneficia de un dosar de cadre favorabil, acceptat de sistem (fiică de profesor universitar, nepoata celebrului pedagog I. C. Petrescu) a fost în cele din urmă admisă datorită insistențelor lui Liviu Ciulei și al Alexandru Fintîi, la clasa lui Ion Șahighian, supranumit „Șahul”. Ca un detaliu, din 125 de studenți, în anii '60, împreună cu cei reușiți fără loc, au terminat peste 60: nepoata profesorului Fintîi a fost mutată de la I.A.T.C la Filologie, la fel ca fiica marelui Ciubotărașu (urmare a Ordinului Ministrului Învățământului și (de atunci, ce prevedea ca 75% din studenții la arte să fie copii de muncitori și de țărani). Practic, nu se concepea în epocă, să fii student la teatru și să nu ai origini proletare, își amintea, cu sarcasm, Marian Hudac, un coleg de generație mai vârstnic al Irinei.

Cea care l-a avut partener și pe Virgil Ogășanu (în „A douăsprezecea „ „ noapte”, la Bulandra) era născută pentru film și a avut șansa întâlnirii cu importanți regizori de teatru și film ai epocii, cu precădere Liviu Ciulei, L. Pintilie, Ion Popescu Gopo, Gheorghe Vitanidis, A. Blaiier sau Malvina Urșianu și Tudor Mărăscu. Întrebată odată de prietena și sa Eva Sârbu, care au fost întâlnirile, sentimentele ce au marcat-o, Irina Petrescu a fost tranșantă, fără menajamente: „Păstrez o vie amintire „ „ a tinereții mele, debutului meu afectiv. El poartă amprenta a trei nume: Ștefan Iordache, Dan Nuțu și Virgil Ogășanu. Mai târziu a fost singulara mea întâlnire cu Adrian Pinte (în anii '79-'80)”.

După cum își amintea aceasta întâlnirea cu „străinul” Ștefan a stat sub semnul destinului, al supremei arderi afective. Cel care le-a produs întâlnirea a fost tocmai regizorul filmului „Străinul”, Mihai Iacob.

„Aveam amândoi 23 de ani și o pasiune irepresibilă - teatrul. Eram totuși temperamente opuse,

contrastante. Pe atunci eram interesată de propria mea carieră. Asta însemna puțină aroganță, infatuare. Ștefan era cu teatrul altfel. Curat și liber, fără patetism, fără poză dinamică. Nu-i păsa de accesele mele de femeie fatală. Atunci m-am îndrăgostit iremediabil nu atât de el cât de naturalețea lui. Îmi vorbea și neîncetat despre idealul lui în teatru și profesie. Avea multă încredere și forță în ceea ce afirma. Apariția unui coleg pe platou nu i-a stârnit niciodată ranchiuna, persiflarea. Eu mă bucur mai mult să văd, să contemp lu, să «execut» o scenă. Pentru Ștefan reacția era inversă, el se bucura mai mult să facă, să realizeze o stare anume decât să vadă”.

„Pe Ștefan „ „ ” - mărturisea ea, după dispariția acestuia în 2008 - „nu l-am simțit niciodată că trișează, că este superficial. Nu-și minte meseria, nu-și afișează existența, el există pur și simplu. Astele sale în teatru au fost Cătălina Buzoianu, Alex Tocilescu și Silviu Purcărete (mai ales după 1990). Ștefan nu a fost vreodată previzibil, repetabil. El era o surpriză vie tot timpul. Actorul din el s-a dăruit până la capăt, a «ars» pentru meserie și pentru asta îl admir «sans reproche», nețăr murit”. Irina Petrescu a atras atenția regizorilor din străinătate, mai ales în anii '70-'80, după ce se afirmase deja în producția de film autohtonă, fiind recompensată și apreciată vremii pentru câteva roluri importante în peliculele unor cineaști precum: Gh. Vitanidis, M. Veroiu sau Tudor Mărăscu. La un moment dat chiar i s-a propus să vină la Hollywood pentru a juca într-un film. Totuși visul hollywoodian nu s-a împlinit, viața ei luând un alt curs.

Nu i-au plăcut niciodată, mărturisirile de circumstanță, valabile doar pentru palmaresul monden. Rareori acorda interviuri, preferând să se concentreze asupra spectacolelor în care juca (o colaborare cu totul specială a fost aceea cu regizoarea Cătălina Buzoianu, din care s-a născut memorabilul „episod” dramatic al „Dimineții pierdute” dispărut din nefericire de pe afișe după 1990, după dispariția Ginei Patrichi și a Rodicăi Tapalagă). „Pe actor nu-l cauți nici în bibliotecă, „ „ nici în muzee sau alte «depozite» culturale. El există doar în conștiința spectatorilor, în memoria lor. Dacă pentru alții «infernul sunt ceilalți», pentru mine ceilalți sunt paradisul”.

În dialogurile sale intime cu ț p „măștile Thaliei”, Irina Petrescu a încercat să-și convertească interogațiile, îndoielile într-un mesaj de speranță, de energie vitală. Altfel spus și-a dominat fragilitatea, suferința, transformând-o în putere de regenerare, în forță morală.

La ediția din 2007 a TIFF (din inițiativa lui Tudor Giurgiu) Irina Petrescu a fost distinsă cu Premiul de Excelență pentru întreaga carieră, împreună cu vechiul său coleg de la Bulandra, Ion Besoiu. În memoria colectivă Irina , Petrescu a rămas acea neuitată contesă Dora d'Istria din filmul „Castelul din Carpați”, o ecranizare în regia lui Stere Gulea.

ARMAND STERIADI